

STRESZCZENIE

Autor: mgr Leszek Mazanek

Tytuł: Kraków jako turystyczna metropolia w świetle wieloletnich badań

Liczba stron: 191, tabel: 68, rysunków: 18, pozycji literatury 194.

Słowa kluczowe: turystyka, odwiedzający, turyści, metropolie turystyczne, atrakcje, usługi turystyczne, miasto, ruch turystyczny,

Promotor: dr hab. Zygmunt Kruczek prof. AWF Kraków

Promotor pomocniczy: dr Krzysztof Borkowski AWF Kraków

Wstęp: Przeobrażenia społeczno-gospodarcze zapoczątkowane na przełomie XX i XXI stulecia będące wynikiem rozwoju nowych technologii teleinformatycznych, transportu, dostępności dóbr i usług, a także wzrost zamożności społeczeństw i swoboda podróżowania wpłynęły na dynamiczny rozwój turystyki. Czynnikiem równoważnym, charakteryzującym rozwój społeczno-gospodarczy współczesnego świata, jest proces metropolizacji - wynik kumulacji ludzi i kapitału. Oba te obejmujące sferę turystyki procesy dotyczą Krakowa jako drugiego co wielkości miasta w Polsce, koncentrującego wielomilionowy ruch turystyczny.

Cel: Głównym celem pracy było ukazanie Krakowa jako turystycznej metropolii na podstawie badań prowadzonych w latach 2010-2022. Poprzez analizę wielkości i struktury ruchu turystycznego, celów przyjazdów, preferencji i opinii dotyczących usług turystycznych oraz satysfakcji z pobytu podjęto się zebrania argumentów, że Kraków pełni rolę turystycznej metropolii o znaczeniu ogólnokrajowym oraz ponadregionalnym na arenie międzynarodowej. Podkreślanie turystycznej funkcji ma istotne znaczenie przy wyznaczaniu kierunków rozwoju Krakowa, gdzie konieczne jest uwzględnianie wpływów turystyki przyjazdowej na relacje społeczno-gospodarcze miasta. Innym zamierzeniem było zwrócenie uwagi na współzależności wszystkich interesariuszy (mieszkańcy, odwiedzający miasto, przedsiębiorcy i usługodawcy oraz władze miasta), by podkreślić korzyści, ale i wskazać zagrożenia wynikające z masowego napływu turystów.

Charakterystyka rozprawy

Podstawę analizy stanowiły badania opinii odwiedzających miasto na temat oferty turystycznej Krakowa. Badaniami prowadzonymi w latach 2010-2022 w formie wywiadu bezpośredniego objęto 46 296 respondentów, a zebrany materiał uzupełniano danymi twardymi pochodzącymi ze źródeł zastanych (*desk research*), znajdujących się przede

wszystkim w zasobach Banku Danych Regionalnych GUS. Na potrzeby rozprawy wygenerowano dane będące w zasobach Małopolskiej Organizacji Turystycznej, dla której Międzyuczelniany Zespół Ekspertów, którego autor jest członkiem, prowadzi badania ruchu turystycznego od 2003 r. korzystając z opisanej w dysertacji autorskiej metody badawczej.

Praca składa się ze wstępu, czterech rozdziałów, posumowania, bibliografii, netografii wykazu tablic, wykazu rysunków, aneksu z 3 załącznikami i streszczeń w języku polskimi oraz angielskim.

We wstępie zawarto cele pracy, postawiono pytania badawcze, sformułowano hipotezy, określono zakres i przedmiot badań, omówiono wybrane zagadnienia metodologiczne oraz wskazano miejsce problematyki badawczej w naukach o zdrowiu i kulturze fizycznej.

Rozdział pierwszy zawiera przegląd literatury dotyczącej problemów społeczno-gospodarczych związanych z rozwojem turystyki, koncentrując się na publikacjach opisujących Kraków jako ośrodek turystyczny. Wybozem objęto pozycje charakteryzujące walory środowiska, czynniki atrakcyjności turystycznej, zagospodarowanie turystyczne oraz opisujące sferę podażową rynku turystycznego. Szczególną uwagę zwrócono na badania potrzeb turystycznych oraz oceny oferty turystycznej miasta. Dokonano przeglądu strategii rozwoju turystyki w Krakowie i publikacji opisujących problemy generowane przez nadmierny ruch turystyczny.

Rozdział drugi – Kraków jako turystyczna metropolia. W rozdziale omówiono problematykę dużych miast stanowiących cele turystyczne. Przeprowadzono charakterystykę obszarów metropolitalnych i metropolii turystycznych. Wskazano miejsce Krakowa w sieci europejskich metropolii turystycznych. Dokonano porównania Krakowa z innymi atrakcyjnymi turystycznie miastami europejskimi. Opisano czynniki determinujące atrakcyjność turystyczną Krakowa.

Rozdział trzeci – Usługi turystyczne. W rozdziale scharakteryzowano usługi, przeprowadzono ich klasyfikację, omówiono specyfikę usług turystycznych. Wskazano rolę usług w zaspokajaniu potrzeb turystycznych. Omówiono znaczenie jakości w świadczeniach turystycznych.

Rozdział czwarty - Badanie opinii odwiedzających Kraków na temat oferty turystycznej miasta. W rozdziale opisano metody badań, techniki i narzędzia badawcze. Zaprezentowano i omówiono wyniki badań przeprowadzając charakterystykę badanej próby z uwzględnieniem

profilu społeczno-demograficznego respondentów. Dokonano analizy celów przyjazdów do Krakowa, preferencji turystycznych, sposobów organizacji pobytów, oceny oferty turystycznej i dostępności komunikacyjnej miasta oraz ponoszonych przez odwiedzających wydatków związanych z pobytem w Krakowie. Dopełnieniem rozdziału było udzielenie odpowiedzi na postawione pytania badawcze i weryfikacja hipotez.

Zwieńczenie rozprawy stanowi podsumowanie przeprowadzonych badań i analiz.

Dysertację zamyka bibliografia, zawierająca zbiór literatury, stanowiącej podstawę do opracowania niniejszej pracy, spis wykresów, tabel, rysunków i fotografii. Do pracy dołączony został również arkusz służący do przeprowadzenia badań sondażowych oraz streszczenie pracy w języku polskim i angielskim

SUMMARY

Author: Leszek Mazanek,

Title: Krakow as a tourist metropolis in the light of many years of research

Number of pages: 191, tables: 68, figures: 18, references: 194.

Keywords: tourism, visitors, tourists, tourist metropolises, attractions, tourist services, city, tourist traffic,

Supervisor: dr hab. Zygmunt Kruczek prof. AWF Krakow

Auxiliary promoter: Krzysztof Borkowski, PhD, AWF Kraków

Introduction: Social and economic transformations initiated at the turn of the 20th and 21st centuries, resulting from the development of new information and communication technologies, transport, the availability of goods and services, as well as the increase in the wealth of societies and the freedom to travel, influenced the dynamic development of tourism. An equivalent factor characterizing the socio-economic development of the modern world is the process of metropolisation as a result of the accumulation of people and capital. Both of these processes (including the sphere of tourism) concern Krakow as the second largest city in Poland, concentrating multi-million tourist traffic.

Aim: The main objective of the work was to show Krakow as a tourist metropolis based on research conducted in 2010-2022.

Through the analysis of the volume and structure of tourist traffic, the purposes of arrivals, preferences and opinions regarding tourist services and satisfaction with the stay, an attempt was made to gather arguments that Krakow plays the role of a tourist metropolis of national and supra-regional importance on the international arena. Emphasizing the tourist function is important when determining the directions of Krakow's development, where it is necessary to take into account the impact of incoming tourism on the city's socio-economic relations.

Another intention was to draw attention to the interdependence of all stakeholders (residents, city visitors, entrepreneurs and service providers, as well as city authorities) in order to emphasize the benefits, but also to indicate the threats resulting from the mass influx of tourists.

Characteristics of the dissertation

The analysis was based on opinion polls of city visitors about the tourist offer of Krakow. The research conducted in the years 2010-2022 in the form of direct interviews covered 46,296 respondents, and the collected material was supplemented with hard data from desk research, mainly in the resources of the Regional Data Bank of the Central Statistical Office.

For the purposes of the dissertation, data were extracted from the database held by the Małopolska Tourist Organization. The Inter-University Team of Experts, of which the author is a member, has been conducting research on tourist traffic for the Małopolska Tourist Organization since 2003, using the research method described in the author's dissertation.

The work consists of an introduction, four chapters, a summary, a bibliography, a netography, a list of tables, a list of drawings, an annex with 3 attachments and summaries in Polish and English.

In the introduction, the objectives of the work are included, research questions are posed, hypotheses are formulated, the scope and subject of research is defined, selected methodological issues are discussed and the place of research issues in health and physical culture sciences is indicated.

The first chapter contains a review of the literature on socio-economic problems related to the development of tourism, focusing on publications describing Krakow as a tourist center. The selection covered items characterizing the values of the environment, factors of tourist attractiveness, tourist development and describing the supply sphere of the tourist market. Particular attention was paid to the study of tourist needs and the assessment of the city's tourist offer. The strategy of tourism development in Krakow and publications describing the problems generated by excessive tourist traffic were reviewed.

Chapter two - Krakow as a tourist metropolis. The chapter discusses the problems of large cities which are tourist destinations. The characteristics of metropolitan areas and tourist metropolises were carried out. The place of Krakow in the network of European tourist metropolises was indicated. Krakow was compared with other European cities attractive for tourists. The factors determining the tourist attractiveness of Krakow have been described.

Chapter Three - Tourist Services. The chapter characterizes the services, their classification is carried out, and the specificity of tourist services is discussed. The role

of services in meeting tourist needs was indicated. The importance of quality in tourist services is discussed.

Chapter four - Surveying the opinions of Krakow visitors about the city's tourist offer. The chapter describes research methods, techniques and research tools. The results of the research were presented and discussed, with the characteristics of the study sample taking into account the socio-demographic profile of the respondents. The purpose of visits to Krakow, tourist preferences, methods of organizing stays, assessment of the tourist offer and transport accessibility of the city, as well as expenses incurred by visitors related to their stay in Krakow, were analyzed. The chapter was completed by answering the research questions and verifying the hypotheses.

The culmination of the dissertation is a summary of the conducted research and analysis.

The dissertation ends with a bibliography containing a collection of literature constituting the basis for the development of this work, a list of charts, tables, drawings and photographs. The work is also accompanied by a sheet used to conduct survey research and a summary of the work in Polish and English.

